

O lil e Rimljanende

E Pavlesoro pozdrav

¹ Pisinava tumende me o Pavle, o sluga e Isuse Hristesoro, e Devlestar vičime sar apostoli hem odvojime te propovedinav o evanđelje,

² savo o Devel angleder obećinda prekalo ple proroci ano Sveta lila.

³ Adavai o evanđelje lesere Čhavestar, kovai palo telo potomko e carosoro e Davidesoro,

⁴ a palo Duho kova posvetini hem uštibnaja taro mule inele mothovdo sar Čhavo e Devlesoro ano sa o zoralipe. Ovi o Isus Hrist, amaro Gospod.

⁵ Prekalo leste amen dobindam i milost te ova apostolja, te šaj olese ano anav te vičina e manušen taro sa o nacije te verujinen ano leste hem te oven lese poslušna.

⁶ Maškaro lende hem tumen injen vičime te pripadinen e Isuse Hristese.

⁷ Pisinava sarijende ano Rim, kolen o Devel volini hem kolen vičinda te oven olesere manuša:

Milost tumende hem mir e Devlestar, amare Dadehtar, hem e Gospodehtar e Isuse Hristestar.

E Pavlesiri želja te džal ko Rim

⁸ Angleder sa, zahvalinava mle Devlese prekalo Isus Hrist zako sarijende tumende, adalese so tumare veratar vaćeri pe ano sa o sveto.

⁹ O Devel, kolese služinava ano mlo duho, propovedindoj o Šukar lafi lesere Čhavestar, sve-doko maje da uvek molinava zako tumende.

¹⁰ Stalno molinava zaki prilika, tei e Devlesiri volja, nesar te avav tumende.

¹¹ Adalese so, edobor mangava te dikhav tumen te šaj delinav tumencar nesavo duhovno daro te zoraljoven –

¹² te ohrabrina jekh avere ani zajedničko vera.

¹³ Mangava te džanen phraljalén, da but puti mangljum te avav tumende, hem maškara tumende te čedav nesavo plod ani vera sar so čedinđum hem maškaro manuša taro avera nacije, ali sa đí akana injumle sprečime te avav.

¹⁴ Dužno injum te propovedinav zako civilizovana hem zako necivilizovana, zako mudra hem zako nerazumna.

¹⁵ Adalese but mangava te propovedinav o evanđelje hem tumende ano Rim.

O zoralipe oto evanđelje

¹⁶ Me na lađava oto evanđelje, adalese soi ov e Devlesoro zoralipe zako spasenje svakonese kova verujini – najangle zako Jevreja, a onda hem zako avera narodija.

¹⁷ Adalese so ano evanđelje mothoj pe i pravednost e Devlesiri, savi primini pe veraja, hem samo veraja, sar soi pisime ano Sveto lil: “O pravedniko ka živini pali vera.”

O greh e manušengoro

¹⁸ Taro nebo mothoj pe e Devlesiri holi protiv svako bezbožnost hem nepravednost e manušengiri kola pumare nepravednodne dživdipnaja sprečinena te dičhol o čačipe e Devlestar.

¹⁹ Adalese so, okova so e Devlestar šaj džanel pe, adavai olende već pendžarutno – o Devel adava mothovđa lende.

²⁰ A o večno zoralipe hem o božanstvo e Devlesoro i osobine save naši te dikhen pe, ali pana taro ćeriba e svetosoro jasno šaj te dikhen pe ano okova so o Devel stvorinđa, i adalese e manušen nane izgovor.

²¹ Adalese so, iako džande zako Devel, na dinde le čast hem hvala sar Devlese, nego lengoro misliba ulo uzaludno, a lengoro nerazumno vilo prelelja i tomina.

²² Iako tvrđinde dai mudra, ule nerazumna.

²³ I zameninde i slava e Devlesiri, kova nikad na merela, zako idolja savei ćerde te ličinen upro manuš kova merela, upro ćiriklja, upro životinje saven isi štar pre hem upro okola so lazinena phuvjaja.

²⁴ Adalese o Devel predinđa len lengere vilengere požudende, te oven nečista, te ćeren lađarutne stvarija jekh averese.

²⁵ On zameninde e Devlesoro čačipe zako hovajba, i slavinena hem služinena okolese soi stvorime, a na e Stvoriteljese, kole valjani zauvek te slavini pe. Amen.

²⁶ Adalese o Devel predinđa len lengere lađarutne požudende. Ađahar lengere đuvlja o prirodno polno odnos zameninde okoleja savo nane prirodno.

²⁷ Isto ađahar hem o murša ačhavde o prirodno polno odnos e đuvljencar, hem thabile ani pumari grešno požuda jekh palo avereste. Ađahar o murša e muršencar ćerena lađarutne stvarija hem

adaleja priminde i zaslužime kazna zako pumaro perverzno živiba.

²⁸ I adalese so na dikhle dai vredno o čačikano pendžariba e Devle, o Devel predinda len lengere bezvrednone mislenđe, te čeren okova so na džala ano redo.

²⁹ Oni pherde oti svako nepravедnost, pokvarenost, pohlepa, bišukaripe, zavist, mudariba, kavga, prevara, zlonamernost. Oni ogovaračija,

³⁰ vačeren a bišukar jekh averestar, mrzinena e Devle, nasilna, umislime, barikane, izmislinena bišukaripe, nepokorna pumare dadese hem e dajaće,

³¹ nerazumna, nepoverljiva, bezosečajna hem nemilosrdna.

³² Iako džanen zaki e Devlesiri pravedno naredba da zaslužinena meriba okola kola adava čerena, on na samo da adava čerena nego hem ohrabrinena averen te čeren adava.

2

E Devlesoro pravedno sudo

¹ Adalese nane tut izgovor, manušeja kova sudineja, ko god tu te ove. Adalese so, adaleja so sudineja averese, korkoro tuće sudineja, adalese so hem tu kova sudineja čereja isto adava.

² A amen džanaja da o Devel pravedno sudini okolen kola ađahar čerena.

³ Tu li mislineja, manušeja kova sudineja okolende kola čerena esavke stvarija, a tu korkoro čereja ađahar, da ka naše e Devlesere sudostar?

⁴ Ili šaj dikheja po tele e Devlesoro baro šukaripe, leso ro podnosiba hem lesiri strpljivost?

Na haljoveja li da o Devel šukaripnaja mangela te anel tut ko pokajanje?

⁵ Ali, adalese so injan šeralo hem so isi tut vilo savo na kajini pe, čhiveja upra tute i holi zako Dive e holjakoro, kad ka mothoj pe e Devlesoro pravedno sudo.

⁶ O Devel svakonese ka irini palo lesere delja.

⁷ Okolende kola istrajno čerena šukaripe rodin-doj i slava, i čast hem o bimeripe, ka del večno dživdipe.

⁸ A okolen kolai sebična hem nane poslušna e čačipnase, a poslušnai e nepravdaće, ka resel e Devlesiri but bari holi.

⁹ I nevolja hem o pharipe ka resel sarijen kola čerena bišukaripe, prvo e Jevrejen, a onda hem e avere naroden.

¹⁰ A slava, čast hem mir e Devlestar sarijende kola čerena šukaripe, prvo e Jevrejende, a onda hem avere narodende.

¹¹ Adalese so o Devel na dikhela koi kova.

¹² Adalese so okola kola bizo Zakoni grešinde, bizo Zakoni hem ka properen. A okolende kola grešinde, a ine len o Zakoni, palo Zakoni hem ka ovel lende sudime.

¹³ Adalese so, anglo Devel nane pravedna okola kola šunena o Zakoni, nego ka oven opravedime okola kola čerena palo Zakoni.

¹⁴ Adalese so kad o manuša taro avera nacije kolen nane o Zakoni, prirodno čerena okova so o Zakoni rodela, ondai on, iako nane len o Zakoni, korkore pumende zakoni.

¹⁵ On adahar mothovena dai ano lengere vile zapisime okova so rodela o Zakoni. Adava sve-

dočini hem lengiri savest hem lengere mislija save ponekad optužinena len, a ponekad čak braninena len.

¹⁶ Adava ka dičhol ko dive kad o Devel prekalo Hrist Isus ka sudini okova soi garavdo ano manuša, premalo mlo evanđelje savo propovedinava.

O Jevreja hem o Zakoni

¹⁷ A tu pheneja da injan Jevrejco hem da čhiveja to pouzdanje ano Zakoni. Hvalineja tut e Devleja

¹⁸ hem džaneja lesiri volja, a taro Zakoni sikliljan soi ispravno.

¹⁹ Injan uverime da injan vođa e kororende, svetlost okolende kolai ani tomina,

²⁰ okova kova sikaj e nerazumnonen, učitelj e čhavorende, adaleše so ano Zakoni tut isi sa o džandipe hem o čačipe.

²¹ Znači tu, kova averen sikaveja, korkoro tut na sikaveja? Propovedineja te na čorel pe, a tu korkoro čoreja?

²² Vaćereja te na ćerel pe preljuba, a tu korkoro ćereja preljuba? Gadinena pe će o idolja, a tu korkoro čoreja lengere hramija?

²³ Hvalineja tut e Zakoneja, a phageja adava isto Zakoni hem adaleja lađareja e Devle.

²⁴ Sar soi hem pisime ano Sveto lil: "Zbog tumende maškaro avera nacije vredini pe o anav e Devlesoro."

²⁵ O obreziba isi le vrednost te icereja o Zakoni. Ali, te phageja o Zakoni, oveja sar okova kova nane obrezime.

²⁶ A te okova kova nane obrezime ićeri o odredbe e Zakonesere, sar o Devel naka uračunini le maškaro obrezime?

²⁷ Ađahar okova kova nane telesno obrezime, a ićeri o Zakoni, ka sudini tuće kova phageja o Zakoni, iako isi tut o pisime Zakoni hem o obreziba.

²⁸ Adalese so, nane Jevrejco okova kova ađahar samo dičhola, niti o pravo obreziba nane telesno stvar.

²⁹ Nego, pravo Jevrejcoi okova kovai adava andral, a pravo obreziba ovela ano vilo palo Duho, a na palo pisime Zakoni. Esavko na dobini pohvala e manušendar, nego e Devlestar.

3

E Devlesiri vernost

¹ Savi, onda, prednost isi e Jevrejen? Ili isi li nesavi korist oto obreziba?

² Bari korist ano sa! Najanglei e Jevrejende poverime e Devlesere lafija.

³ A so te nesave olendar inele neverna? O Devel li zbog adava naka ovel više verno?

⁴ Na, nisar! Iakoi svako manuš hovavno, o Develi adava kovai verno ano ple obećanja, sar soi pisime ano Sveto lil:

“Ka mothove tut pravedno ano sa so ka vaćere,
hem ka pobedine kad ka ove sudime.”

⁵ A te amari nepravednost mothoj e Devlesiri pravednost, so ka phena ko adava? Dai o Devel nepravedno kad ikali pli holi upra amende? Manušikane akava pučava.

⁶ Na, nisar! Sar onda o Devel ka sudini ine pravedno e svetose?

⁷ Ali, te mlo hovajba služini te mothoj pe o izobilje oto e Devlesoro čačipe zaki olesiri slava, sose onda pana sudini pe maje sar grešnikose?

⁸ Hem sose te na phena: "Hajde te ćera bišukaripe sar te šaj avel o šukaripe?" Sar so nesave vaćerena bišukar hem tvrđinena da amen ađahar vaćeraja. Adalese ka oven pravedno osudime!

⁹ So, onda? Isi li amen e Jevrejen nesavi prednost upreder avera? Na, nisar! Adalese so, već phendām dai sare, hem o Jevreja hem okola kola nane Jevreja, tali vlast e grehesiri.

Nijekh nane pravedno

¹⁰ Sar soi pisime ano Sveto lil:

"Nane nijekh pravedno, nijekh;

¹¹ nijekh nane kova razumini,
nane nijekh kova rodela e Devle.

¹² Sare cidinde pe e Devlestar,
sare zajedno ule beskorisna.

Nane nijekh kova ćerela šukaripe,
nane nijekh.

¹³ Lengoroi grlo sar o phravdo grobo,
lengiri čhib hovaj.

E sapesoroi otrov lenđe ko vošta.

¹⁴ Lengerei muja pherde armanja hem gorčina.

¹⁵ Lengere pre siđarena te mudaren,

¹⁶ kaj god džana, anena uništenje hem beda,
¹⁷ a o drom oto mir na pendžarena.

¹⁸ Nane len nisavi dar oto Devel.”

¹⁹ Džanaja da sa so o Zakoni vaćeri, vaćeri okolende kolai talo Zakoni, te šaj svako muj te phandljol hem te šaj sa o sveto te terđol anglo sudo e Devlesoro.

²⁰ Adalese anglo leste nijekh naka opravdini pe palo ićeriba o Zakoni, adalese so o Zakoni anela e manuše đi ko pendžariba dai grešno.

I pravednost avela prekali vera

²¹ Ali akana mothovđa pe e Devlesiri pravednost bizo Zakoni, savatar svedočinena o Zakoni hem o Proroci.

²² Opravdime injam anglo Devel prekali vera ano Isus Hrist. Adava odnosini pe upro sarijende kola verujinena adalese so nane razlika maškaro manuša.

²³ Adalese so, sare grešinde hem našalde i slava e Devlesiri,

²⁴ ali opravdimei pali lesiri milost prekalo otkupljenje savoi ano Hrist Isus. Adava i e Devlesoro daro.

²⁵ O Devel odredinđa e Hriste ple rateja te ovel žrtva zako pomirenje savo primini pe veraja. Adava ćerđa te mothoj pli pravednost. Adalese so, ov ani pli strpljivost na kazninđa o grehija savei ćerde angleder,

²⁶ a adava ćerđa sar te mothoj pli pravednost ano akava vreme, te šaj mothoj dai ov korkoro

pravedno hem te opravedini okole kova verujini ano Isus.

²⁷ Šaj li onda, korkore amencar te hvalina amen? Našti! Palo savo zakoni? Palo zakoni savo rodela delja? Na, nego palo zakoni savo rodela vera.

²⁸ Adalese amen smatrinaja dai o manuš opravedime pali vera, a na palo ićeriba o Zakoni.

²⁹ O Devel li samo e Jevrejende Devel? Nane li ov Devel hem avere narodende? Oja, hem avere narodende isto.

³⁰ I adalese soi samo jekh Devel, kova prekali vera ka opravedini e obrezimen, ov prekali adaja isto vera ka opravedini hem okolen kola nane obrezime.

³¹ Amen li veraja čhinavaja o Zakoni? Na, nisar! Nego, amen veraja podržinaja o Zakoni.

4

O Avraam opravedime veraja

¹ So, onda, te phena da otkrijinda o Avraam, amaro pradađ palo telo?

² Adalese so, tei o Avraam opravedime palo ple delja, isi le soja te hvalini pe, ali na anglo Devel.

³ Adalese so o Sveto lil phenela: "O Avraam poverujinda e Devlese hem adava ine lese uračunime ani pravednost."

⁴ Okova kova ćerela buti, na dobini pli plata sar daro, nego zaradini adava so dobini.

⁵ A okolese kova na ćerela buti, a verujini ano Devel kova opravedini e biedevlesere manuše, i vera uračunini pe ani pravednost.

⁶ Ađahar hem o David vačeri dai bahtalo o manuš kase o Devel uračunini i pravednost bizo te lel ano obzir lesere delja:

⁷ “Bahtalei okola kaserei prestupija oprostime hem o grehija učharde.

⁸ Bahtalo i o manuš kase o Gospod na uračunini o greh.”

⁹ Akava li bahtali pe samo zako obrezime ili hem zako okola kola nane obrezime? Adalese so, phendam dai i vera e Avraamese uračunime ani pravednost.

¹⁰ A kad adava ine lese uračunime? Kad inele obrezime ili kad na inele obrezime? Adava na inele palo obreziba, nego angleder o obreziba.

¹¹ Ov priminda o znako oto obreziba sar pečati oti pravednost sava dobinda veraja pana kad na inele obrezime. Adaleja o Avraam ulo dad sarijengoro kola verujinena, a kola nane obrezime, te šaj hem olende adava te uračunini pe ani pravednost.

¹² Ovi hem dad e obrezimengoro, okolengoro kola nane samo obrezime nego hem phirena dromeja oti vera amare dadesiri e Avraamesiri, savi ole ine kad pana na inele obrezime.

E Devlesoro obećanje primini pe veraja

¹³ Adalese so, o obećanje e Avraamese, ili lesere potomstvose, da ka ovel nasledniko e svetosoro, nane dindo palo ičeriba o Zakoni, nego pali pravednost savi avela oti vera.

¹⁴ Adalese so, tei o naslednici okola kola ičerena o Zakoni, onda i vera nane vredno, a o obećanji uzaludno.

¹⁵ Adalese so, o Zakoni peja akhari e Devlesiri holi, a kaj nane Zakoni, adari nane ni phagiba o Zakoni.

¹⁶ Adalese o obećanje terđola upri vera, te šaj o manuša prihvatinen le sar daro oti e Devlesiri milost, hem te šaj vredini zako sa o potomstvo, na samo zako okola kola ičerena o Zakoni, nego hem zako okola kolen isi vera sar e Avraamesiri. Ovi sarijende amende dad.

¹⁷ Sar soi pisime ano Sveto lil: “Ćerđum tut te ove dad bute narodengoro” – anglo Devel, ano kova poverujinda, kova vazdela e mulen hem pali kasiri naredba oto ništa ovela nešto.

¹⁸ O Avraam verujinda hem nadinda pe hem tegani kad na inele sose te nadini pe. Ađahar ulo dad bute narodengoro, adalese so o Sveto lil ađahar phenela: “Edobor baro ka ovel to potomstvo.”

¹⁹ O Avraam džanda da nakhlo lesoro vreme kad šaj ine te oven le čhave adalese so ine le paše đi o šel berš hem džanda so i Sara našti ine te bijani, ali lesiri vera na peli.

²⁰ Ov na sumnjinda ano e Devlesoro obećanje, nego zoralilo ani vera hem dinda slava e Devlese.

²¹ Inele pherdeste uverime da o Devel šaj te ćerel okova so obećinda.

²² Adalese i vera ine lese uračunime ani pravednost.

²³ A o lafija: “ine lese uračunime”, na inele pisime samo olese,

²⁴ nego hem amende kolende ka uračunini pe, kola verujinaja ano Okoleste kova taro mule vazdinda e Isuse, amare Gospode.

²⁵ O Isus inele dindo te merel zako amare prestupija, a uštino taro mule zako amaro opravdanje.

5

Opravdime prekali vera

¹ I adalese, akana kad injam opravdime prekali vera, isi amen mir e Devleja prekalo amaro Gospod Isus Hrist.

² Zbog amari vera ano Hrist šaj te ava ani milost e Devlesiri ani savi akana živinaja, hem hvalinaja amen ani nada da ka učestvujina ani slava e Devlesiri.

³ Hem na samo adava, nego hvalinaja amen hem e nevoljencar adalese so džanaja da ano nevolje sikljovaja te ova strpljiva.

⁴ Ani adaja strpljivost o Devel zorjari amaro karakteri, a adalestar bijandola i nada.

⁵ Adaja nada na lađari amen, adalese so o Devel čhorda plo mangipe ano amare vile prekalo Sveto Duho, kovai amende dindo.

⁶ Adalese so, ano pravo vreme, pana sar injamle bizerale, o Hrist mulo zako amende – biedevlesere manušende.

⁷ Pharoi da neko ka del plo dživdipe sar te spasini avere manuše, čak hem adava manuš te ovel pravedno. Iako šaj isi neko ko bi dela plo dživdipe zako but šukar manuš.

⁸ Ali, o Devel plo mangipe amende mothoj ađahar: pana sar injamle grešnici, o Hrist mulo zako amende.

⁹ Kobor više akana, adalese so injam opravdime lesere rateja, ka spasina amen oti holi e Devlesiri prekalo leste.

¹⁰ Adalese so, te injamle izmirime e Devleja lesere Čhavesere meribnaja, pana sar injamle lesere neprijatelja, kobor više akana ka ova spasime lesere Čhavesere dživdipnaja, akana kad injam izmirime!

¹¹ Hem na samo adava, nego hem hvalinaja amen ano Devel prekalo amaro Gospod Isus Hrist, prekala kaste akana injam izmirime e Devleja.

O Adam hem o Hrist

¹² Adalese, sar so o greh đerdinda ano sveto prekalo jekh manuš, a prekalo greh o meriba, ađahar o meriba reslja sa e manušen, adalese so sare grešinde.

¹³ O greh ano sveto inele angleder o Zakoni, ali o greh nikase na računini pe kad nane zakoni.

¹⁴ A palem, o meriba vladinda taro Adam di o Mojsije hem upro okolende kola na grešinde ko isto način sar o Adam, kovai slika Okolesiri kova valjanda te avel.

¹⁵ Ali i milost nane sar o prestup. Adalese so, te but džene mule zbog o prestup jekhe manušesoro, kobor više upro butende čhordili i milost e Devlesiri hem o daro savo alo prekali milost jekhe manušesiri, e Isuse Hristesiri.

¹⁶ Hem adava daro nane isto sar okova savo alo prekalo okolestes kova grešinda. Adalese so, palo jekh prestup ali i osuda, a o milosno daro alo palo but prestupija hem anda opravdanje.

¹⁷ Adalese so, te zbog o prestup jekhe manušesoro o meriba vladinda prekalo adava jekh manuš, kobor više okola kola priminena izobilje oti milost hem daro oti pravednost ka vladinen ano dživdipe prekalo jekh manuš, prekalo Isus Hrist!

¹⁸ I, sar so sa o manuša inele osudime zbog o prestup jekhe manušesoro, ađahar hem zbog jekh pravedno delo jekhe manušesoro sa o manuša ka oven opravdime hem ka ovel len dživdipe.

¹⁹ Adalese so, sar so palo neposlušnost jekhe manušesoro but džene ule grešna, ađahar hem pali poslušnost jekhe manušesiri but džene ka oven pravedna.

²⁰ O Zakoni alo te barjon o grehija. Ali, kaj barilo o greh, i milost barili po više,

²¹ te šaj, sar so o greh vladinda prekalo meriba, ađahar i milost e Devlesiri vladini prekali pravednost savi legari ano večno dživdipe prekalo Isus Hrist amaro Gospod.

6

Mule zako greh – dživde ano Hrist

¹ So onda ka phena? Valjani li te ačhova ano greh sar te barjol i milost e Devlesiri?

² Na, nisar! Sar šaj amen kola muljam zako greh pana te živina ano leste?

³ Ili, na džanen li da sare amen kola injam krstime ano Hrist Isus injam krstime ano lesoro meriba?

⁴ Adalese, prekalo krstiba zajedno oleja injam parume ano lesoro meriba, te šaj hem amen, sar so o Hrist e Dadesere slavaja vazdime taro mule, živina neve dživdipnaja.

⁵ Adalese so, kad uljam jekh oleja ano meriba sar olesoro, isto ađahar ka ova jekh oleja ano uštiba taro mule sar olesoro.

⁶ Akava džanaja: amaro purano manuš čhivdoi ko krsto e Hristeja te šaj amaro grešno telo ovel uništite, te na ova više robija e grehese.

⁷ Adalese so, okova kovai mulo, oslobodime i oto greh.

⁸ I, te muljam e Hristeja, verujinaja da hem ka živina oleja.

⁹ Adalese so džanaja da o Hrist, kova uštino taro mule, više naka merel – o meriba više nane le vlast upro leste.

¹⁰ Meribnaja saveja mulo, mulo jekhvar hem zauvek sar te phagel o zoralipe e grehesoro; a o dživdipe savo akana živini, živini zako Devel.

¹¹ Ađahar hem tumen dikhen tumen da injen mule zako greh, a dživde zako Devel ano Hrist Isus.

¹² Adalese o greh na tromal više te vladini ano tumaro telo savo merela, i te pokorinen tumen lesere požudende.

¹³ Ma den tumare udovija zako greh sar alatija zaki nepravda, nego den tumen zako Devel sar okola kola uštine taro mule hem tumare udovija den zako Devel sar alatija zaki pravednost.

¹⁴ Adalese so, o greh naka ovel le vlast upra tumende, adalese so na injen talo Zakoni, nego tali milost e Devlesiri.

Robija zaki pravednost

¹⁵ So te ćera? Te grešina adalese so na injam talo Zakoni, nego tali milost e Devlesiri? Na, nisar!

¹⁶ Na džanen li da injen robija okolesere kase pokorinena tumen, okolesere kase sar robija predena tumen te oven lese pokorna – bilo zako greh, so legari ano meriba, bilo zaki poslušnost, so legari ani pravednost.

¹⁷ Ali, hvala e Devlese so, iako injenle robija zako greh, sa vileja pokorinden tumen zako adava sikaviba saveše predinden tumen.

¹⁸ Oslobodime injen oto greh hem uljen robija zaki pravednost.

¹⁹ Koristinava svakodnevna primerija ano vaćeriba zbog o bizoralipe tumare telosoro. Sar so nekad predinden tumare udovija te služinen zaki nećistota hem zako bezakonje, ađahar akana preden tumare udovija te služinen zaki pravednost, so legari ani svetost.

²⁰ Adalese so, kad injenle robija zako greh, injenle slobodna oti pravednost.

²¹ I savi korist ine tumen adalestar savestar avdiye lađana? Konaćnoi rezultat adalestar o meriba.

²² Ali, akana kad injen oslobodime oto greh hem kad uljen robija e Devlesere, i korist savi isi tumen legari ani svetost, a konaćnoi rezultat adalestar o većno dživdipe.

²³ Adalese soi i plata zako greh meriba, a daro e Devlesoroi večno dživdipe ano amaro Gospod Hrist Isus.

7

Slobodna oto Zakoni

¹ Ili, na džanen li, phraljaljen – vačerava okolende kola džanen o Zakoni – da o Zakoni isi le vlast upro manuš samo đikotei dživdo?

² Ađahari hem i dindi đuvli, palo Zakoni, phandli zako plo rom đikotei ov dživdo. Ali, te lakoro rom merela, slobodnoi taro Zakoni saveja inele phandli zako plo rom.

³ Adalese, te dželi avereja đikotei lakoro rom dživdo, ka vičini pe preljubnica. Ali, te lakoro rom merela, slobodnoi taro Zakoni hem nane preljubnica te lelja avere.

⁴ Ađahar hem tumen, mle phraljaljen, prekalo telo e Hristesoro muljen zako Zakoni te pripaden averese, Okolese kova uštino taro mule, hem te ova plodonosna zako Devel.

⁵ Adalese so, đikote živinđam palo telo, o bišukar požude save inele izazivime e Zakoneja vladinde ano amare udovija, a o plod adalestar inele meriba.

⁶ Ali, akana injam slobodna oto Zakoni adalese so muljam zako adava saveja injamle phandle. Akana služinaja e Devlese ko nevo način e Duhostar, a na ko purano način palo pisime Zakoni.

O Zakoni hem o greh

⁷ So onda ka phena? Dai o Zakoni greh? Na, nisar! A palem, me naka džanav ine soi greh te

na ovel ine o Zakoni. Adalese so, naka džanav ine soi požuda te na phenel ine o Zakoni: "Ma mang okova so nane klo!"

⁸ A o greh iskoristinda i prilika hem prekali adaja naredba ana mande izazivinda svako vrsta oti požuda. Adalese so, o grehi bizo Zakoni mulo.

⁹ Nekad živindum bizo Zakoni, a kad ali i naredba, o greh oživinda,

¹⁰ a me muljum. I adahar i naredba, savi valjanda te anel maje dživdipe, anda maje meriba.

¹¹ Adalese so, o greh iskoristinda i prilika hem e naredbaja prevarinda man hem mudarda man.

¹² Adalese, o Zakoni sveto hem i naredbai sveto, pravedno hem šukar.

¹³ Značini li da adava soi šukar anda maje meriba? Na, nisar! A palem, o greh te mothoj pe dai greh, ov prekalo adava soi šukar anda meriba, hem adahar o greh prekalo naredbe te mothoj pe dai pherdeste grešno.

¹⁴ Džanaja dai o Zakoni duhovno, a da me injum telesno, biknime sar robo e grehese.

¹⁵ Na haljovava so ćerava, adalese so na ćerava okova so mangava, nego ćerava okova so mrzinava.

¹⁶ A te ćerava okova so na mangava, značini da slažinav man dai o Zakoni šukar.

¹⁷ A palem, adava na ćerava više me, nego o greh savo živini ana mande.

¹⁸ Adalese džanav da ana mande – ano mlo telo – na živini ništa šukar. Adalese so, isi man želja te ćerav okova soi šukar, ali na injum ano stanje te ćerav adava.

¹⁹ Adalese so, na ćerava o šukar, savo mangava, nego o bišukar, savo na mangava.

²⁰ Ali, te ćerava okova so na mangava, onda adava na ćerava me, nego o greh savo živini ana mande.

²¹ Ađahar arakhljum akava zakoni: kad mangava te ćerav šukar, adathei odmah o bišukar.

²² Ano mlo vilo injum oduševime e Devlesere Zakoneja,

²³ ali dikhava da ano mle udovija delujini aver zakoni, savo marela pe protiv o zakoni mla gođakoro hem phandela man e grehesere zakoneja savo ano mle udovija.

²⁴ Kobor jedno injum me! Ko ka oslobodini man akale telostar savo merela?

²⁵ Hvala e Devlese, kova oslobodini man prekalo amaro Gospod Isus Hrist! Ađahar me mla gođaja služinava e Devlesere Zakonese, a mle teloja e grehesere zakonese.

8

Dživdipe ano Duho

¹ Adalese akana nane osuda okolende kolai ano Hrist Isus,

² adalese so o zakoni e Duhosoro savo anela dživdipe ano Hrist Isus oslobodinda man oto zakoni e grehesoro hem e meribnasoro.

³ Adalese so, okova so o Zakoni naši ine te ćerel, zbog o bizoralipe e telosoro, ćerđa o Devel ađahar so bićhalđa ple Čhave ano obličje e grešnone telosoro te ovel žrtva zako greh. Hem ađahar osudinda o greh ano telo,

⁴ te šaj o pravedno zahtev e Zakonesoro pherđol ana amende kola na živinaja palo telo, nego palo Duho.

⁵ Adalese so, okola kola živinena palo telo, mislinena ko okova soi telesno, a okola kola živinena palo Duho, mislinena ko okova soi duhovno.

⁶ Adalese so, i godi legardi teloja anela meriba, a i godi legardi Duhoja anela dživdipe hem mir.

⁷ Adalese so, kadi i godi legardi teloja, oj džala protiv o Devel, adalese so nane pokorno e Devlesere Zakonese, niti nane sposobno te ćerel adava.

⁸ Ađahar, okola kolai legarde teloja našti te ugodinen e Devlese.

⁹ Ali, tumen na injen legarde teloja, nego Duhoja, te čaće e Devlesoro Duho živini ana tumende. Te nekas nane e Hristesoro Duho, na pripadini e Hristese.

¹⁰ A tei o Hrist ana tumende, o teloi mulo zbog o greh, ali o Duho dela tumen dživdipe adalese so injen opravdime anglo Devel.

¹¹ A te e Devlesoro Duho, kova vazdinda e Isuse taro mule, živini ana tumende, onda o isto Devel kova e Hriste vazdinda taro mule, prekalo Duho kova živini ana tumende, ka oživini hem tumare telija save merena.

¹² Adalese, phraljalen, na injam dužna e telose te živina palo leste.

¹³ Adalese so, te živinena palo telo, mora hem te meren. Ali, te e Duhoja mudarena tumare telesna delja, ka živinen.

¹⁴ Adalese so, okola kolen legari e Devlesoro Duho, oni e Devlesere čhave.

¹⁵ Adalese so, e Duho kole priminden na legari tumen ano ropstvo sar te šaj palem živinen ani dar, nego ćerđa tumen te oven e Devlesere čhave hem prekalo leste vičinaja: "Abba, Dade!"

¹⁶ Korkoro o Duho svedočini zajedno amare duhoja da injam e Devlesere čhave.

¹⁷ I, te injam čhave, onda injam hem naslednici – naslednici e Devlesere hem zajedno naslednici e Hristeja, te čače e Hristeja patinaja, te šaj učestvujina ani lesiri slava.

O Sveto Duho anela sloboda hem slava

¹⁸ Smatrinava da amare patnje save isi amen akana našti ni te uporedini pe e slavaja savi ka mothoj pe amende.

¹⁹ Adalese so, sa so o Devel stvorinđa željno adžiceri te mothoj pe i slava e Devlesere čhavengiri.

²⁰ Adalese so, sa soi stvorime ulo bezvredno, na amara voljaja, nego e Devlesere voljaja, ani nada

²¹ da ani slavno sloboda e Devlesere čhavengiri hem sa adava ka primini oslobođenje oto ropstvo savo legari ani propast.

²² Džanaja da sa soi stvorime e Devlestar uzdišini hem mučini pe sa di akana, sar i đuvli anglo bijaniba.

²³ Hem na samo okova soi stvorime, nego hem amen kola isi amen e Duho sar prvo daro e Devlesoro, isto uzdišinaja adžicerindoj o Devel pherdeste te usvojini amen, te otkupini amare telija.

²⁴ Adalese so, ani adaja nada injam spasime. A i nada savi dičhola nane nada, adalese so niko na nadini pe okolese so već dikhela.

²⁵ Ali, te nadinaja amen okolese so na dikhaja, onda adava strpljivo adžiceraja.

²⁶ Isto ađahar hem o Duho amende pomožini ano amare bizoralipa. Amen na džanaja zako so valjani te molina, ali korkoro o Duho molini zako amende ano uzdisaja save lafencar našti te opisinen pe.

²⁷ A Okova kova ispitujini o vile džanel so o Duho mangela, adalese so o Duho pali volja e Devlesiri molini zako e Devlesere manuša.

²⁸ Džanaja da sa džala ko šukar okolende kola volinena e Devle, okolende kolen ov vičinda palo plo plan.

²⁹ Adalese so, okolen kolen o Devel angleder džanda, adalen hem predodredinda te oven menjime premali slika lesere Čhavesiri, sar te šaj lesoro Čhavo ovel prvenco maškaro but phralja.

³⁰ A okolen kolen predodredinda, adalen hem vičinda. A kolen vičinda, adalen hem opravdinda. A kolen opravdinda, adalen hem proslavinda.

O mangipe e Devlesoro ano Hrist Isus

³¹ So onda te phena ko sa akava? Tei o Devel amencar, ko šaj protiv amende?

³² Ov, kova čak ni ple Čhave na poštedinda, nego dinda le te merel zako sarijende amende, sigurno ka del amen hem sa aver zajedno oleja.

³³ Ko šaj te optužini okolen kolen izabirinda o Devel? Niko! O Develi adava kova opravdini len.

³⁴ Ko ka osudini len? Niko! Adalese so o Hrist Isus kova mulo, hem soi po bitno, kova inele vazdime taro mule bešela ko počasno than oti desno strana e Devlesiri hem molini pe zako amende.

³⁵ Ko ka cidel amen e Hristesere mangipnastar?
I nevolja, o pharipe, o progonstvo, i bokh, o
čororipe, i opasnost ili o meriba?

³⁶ Sar soi pisime ano Sveto lil:

“Zbog tuće mudarena amen svako dive,
dikhen a amen sar bakren zako činiba.”

³⁷ Ali, ano sa adava zorale pobedinaja prekalo
Okoleste kova zavolinda amen.

³⁸ Adalese so, uverime injum da ni o meriba, ni
o dživdipe, ni o anđelja, ni o poglavarstvija, ni i
sadašnjost, ni i budućnost, niti bilo savo zoralipe,

³⁹ ni o učipe ni o hor, ni bilo so aver
soi stvorime, naši te ciden amen e Devlesere
mangipnastar savoi ano amaro Gospod Hrist
Isus.

9

E Devlesoro izbor

¹ Vačerava o čačipe ano Hrist, na hovavava,
svedokoi maje mli savest ano Sveto Duho:

² mli žalost bari hem beskrajno dukh isi man
ano vilo.

³ Adalese so, zako mle phralja, kolai mli familija
palo telo, ka mangav ine me te ovav proketo hem
cidime oto Hrist, kad bi šaj ine adava te spasini
len.

⁴ Oni o Izraelci. Olen o Devel usvojinda, te oven
lesere čhave. Olende o Devel mothovđa pli slava,
hem dinda len o savezija, o Zakoni, o način sar te
služinen lese hem o obećanja.

⁵ Olengerei hem o pradada o Avraam, o Isaak
hem o Jakov, a olendar, palo telo, avela hem

o Hrist, kovai Devel upreder sa. Olese slava zauvek! Amen.

⁶ Ali, adava na značini da o Devel na ičerđa plo obećanje. Adalese so nane sare kolai palo bijandipe Izraelci, prava Izraelci,

⁷ niti e Avraamesere čačikane čhave sare kolai lesoro potomstvo, nego: "To potomstvo ka računini pe prekalo Isaak."

⁸ Adava značini da nane e Devlesere čhave sare kolai e Avraamesere potomci palo telo. Samoi o čhave oto obećanje e Devlesere čhave.

⁹ A akavai o lafi oto obećanje: "Ka avav aver berš ko akava vreme, hem e Sara ka ovel čhavo."

¹⁰ Hem na samo oj. Ko isto način i Reveka akharda blizanconen amare pradadestar e Isaakestar.

¹¹ A angleder so o čhave bijandile hem angleder so šaj ine te čeren nešto šukar ili bišukar – sar te ačhol ko zoralipe e Devlesoro plan oto izabiriba,

¹² savo na zavisini oto delja, nego Okolestar kova dela o poziv – ine olaće phendo: "O phureder ka služini e tiknederese."

¹³ Sar soi pisime ano Sveto lil: "E Jakove zavolindum, a e Isave zamrzindum."

¹⁴ So onda te phena? Dai o Devel o nepravедno? Na, nisar!

¹⁵ Adalese so, ov e Mojsijase phenda: "Ka smilujinav man kase me mangava te smilujinav man hem ka mothovav milosrđe kase me mangava te mothovav milosrđe."

¹⁶ I adalese na zavisini ništa oti amari želja ili oto amaro trud, nego e Devlestar kova smilujini pe.

¹⁷ Adalese so, o Devel ano Sveto lil phenela e faraonese: “Adalese čivdum tut te ove vladari, sar te šaj mothovav mlo zoralipe prekala tute hem mlo anav te šundol ki sa i phuv.”

¹⁸ I adalese, smilujini pe kase ov mangela, hem steđini o vile okolengere kase ov mangela.

¹⁹ Neko šaj ka pučel man: “Sose onda o Devel pana krivini amen? Ko šaj te suprotstavini pe zaki lesiri volja?”

²⁰ Ali, ko injan tu, manušeja, te raspravinen tut e Devleja? Šaj li okova soi stvorime te phenel ple stvoriteljese: “Sose ađahar čerđan man?”

²¹ Nane li pravo okole kova čerela buti e glinaja oti isto glina te čerel jekh čaro zaki čast, a aver zaki ladž?

²² A so te o Devel, mangindoj te mothoj pli holi hem plo zoralipe, ani bari strpljivost trpinda okolen upro kolende inele holjame hem kola inele pripremimo zaki propast?

²³ Ov adava čerđa sar te mothoj o barvalipe oti pli slava upro okolende kolende mothoj milosrđe, kolen angleder pripreminđa zaki slava.

²⁴ Adala injam amen, kolen o Devel vičinda na samo e Jevrejendar, nego hem e manušendar taro avera nacije.

²⁵ Sar so o Devel phenela ano lil e prorokosoro e Osijasoro:

“E manušen kola nane mlo narodo ka proglasinav
dai mlo narodo
hem okola koja nane volime, dai volime.”

²⁶ Hem:

“Ko adava than kaj ine lende phendo:
‘Tumen na injen mlo narodo’,
ka oven proglasime dai ‘čhave e dživde Devle-
sere.’ ”

²⁷ A o proroko o Isaija phenda e Izraelestar:

“Tako isi Izraelci edobor, sar pošik ano more,
samo tikoro broj olendar ka spasini pe.

²⁸ Adalese so, o Gospod ka ćerel e phuvjaja okova
so phenda, hem sigate adava ka ćerel.”

²⁹ Hem sar so o Isaija prorokujinda:

“Te na aćhaj amende ine potomstvo
o Gospod kovai upreder o vojske,
ka ova ine sar i Sodoma,
hem ka lićina ine upri Gomora.”

I nevera e Izraelesiri

³⁰ So onda te phena? Da o manuša taro avera
nacije, kola na trudinde pe zaki pravednost,
priminde i pravednost – i pravednost savi avela
oti vera.

³¹ A o Izraelci, kola edobor trudinde pe zaki
pravednost palo ićeriba o Zakoni na uspinde ano
adava.

³² Sose? Adalese so na trudinde pe te oven
pravedna pali vera, nego palo pumare delja.
Adaħar zapninde ko bar ko savo o manuša zap-
ninena.

³³ Sar soi pisime ano Sveto lil:

“Aće, ko Sion ćhivava

bar ko savo ka zapninen hem stena savi ka
čerel len te peren.

Ali, okova kova ano leste poverujini, naka
laḁal.”

10

¹ Phraljalen, okova so taro sa o vilo mangava
hem soi mli molitva e Devlese zako Izraelci
adavai te oven spasime.

² Adalese so me svedočinava zako olenḁe da
taro sa o vilo mangena te služinen e Devlese, ali
nane len o čačikano haljojba.

³ I adalese so na pendžarde i pravednost
savi avela e Devlestar, mangle te uspostavi-
nen pumari, hem aḁahar na pokorinde pe zaki
pravednost savi avela e Devlestar.

⁴ Adalese so o Hrist dovršinda o Zakoni te šaj
ovel opravdime svako kova verujini ano leste.

⁵ Oti pravednost savi avela oto Zakoni, o Mojsije
pisini: “Ko ičeri o naredbe e Zakonesere, ano
lende ka arakhi dživdipe.”

⁶ A oti pravednost savi avela oti vera phenela
aḁahar: “Ma phen ano to vilo: ‘Ko ka uštel ko
nebo?’ – so značini: ‘Ko ka anel e Hriste taro Nebo
ki phuv?’ ”

⁷ Ili: “ ‘Ko ka huljel ano than e mulengoro’ – so
značini: ‘Ko ka huljel te anel e Hriste taro mule?’ ”

⁸ Nego, so phenela? “O lafi e Devlesoroi će paše,
ano to muj hem ano to vilo.” Adavai o Lafi oti vera
savi propovedinaja:

⁹ te priznajineja te mujeja dai o Isus Gospod hem vileja verujineja da o Devel vazdinda le taro mule, ka ove spasime.

¹⁰ Adalese so, vileja verujini pe zako opravdanje, a mujeja priznajini pe zako spasenje.

¹¹ Adalese o Sveto lil vaćeri: "Ko god poverujini ano leste, naka ladžal."

¹² Adalese so, nane razlika maškaro Jevrejco hem okova kova nane Jevrejco; adalese soi o Gospod jekh hem ovi isto zako sa o manuša; ov barvale blagoslovini sarijen kola vičnena lesoro anav.

¹³ Adalese so, "Svako kova vičini o anav e Gospodesoro, ka ovel spasime."

¹⁴ Ali, sar te vičinen Okole ana kaste na verujinena? A sar te verujinen ano Okova kastar na šunde? Hem sar te šunen bizo propovedniko?

¹⁵ A sar neko te propovedini e manušenje te nane bičhaldo? Sar soi pisime ano Sveto lil: "Soi šuže o pre okolengere kola legarena o Šukar lafi."

¹⁶ Ali, na prihvatinde sare o Šukar lafi, adalese so o Isaija phenela: "Gospode, ko poverujinda amare lafese?"

¹⁷ I vera avela prekalo šuniba, a o šuniba prekalo propovediba e Hristestar.

¹⁸ A me pučava: O manuša li na šunde? Oja, šunde! Adalese so:

"Lengoro glaso šundilo ki sa i phuv
hem lengere lafija resle di ko kraj e svetosoro."

19 Hem pučava: O Izraelci li na halile? Oja, halile. Najangle o Devel prekalo Mojsije phenela:

“Ka ćerav tumen te oven ljubomorna
narodoja kova nane narodo,
ka holjanćerav tumen narodoja kova nane
razumno.”

20 E Devlese ano anav, o Isaija bizi dar phenela:

“Arakhle man okola kola na rodinde man.
Mothovđum man okolende kola na pučle
maje.”

21 A zako Izrael phenela:

“Celo dive pružinđum mle vasta premalo lende,
ali oni neposlušna hem šerale.”

11

O Devel na odbacinda ple narodo

1 Adalese, pučava: o Devel li odbacinda ple narodo? Na, nisar! Hem me injum Izraelco, e Avraamesoro potomko taro pleme e Venijamine-soro.

2 O Devel na odbacinda ple narodo, save iz-abirinda angleder. Ili na džanen li so phenela o proroko o Ilija ano Sveto lil, kad žalinda pe e Devlese protiv o Izrael? Phenda:

3 “Gospode, mudarde sa te prorokonon hem peravde sa te žrtvenici. Samo me ačhiljum, a hem man mangena te mudaren.”

⁴ I so o Devel phenda lese? “Ačhavđum maje eŧta hiljade manušen kola na pele ko kočija anglo Vaal.”

⁵ Ađahari hem ano akava vreme: o Devel izabirinda tikori grupa oto manuša pali pli milost.

⁶ Pa te izabirinda len pali pli milost, onda adava nane zbog olengere delja. Inače, i milost e Devlesiri naka ovel više ine milost.

⁷ So onda? O Izraelci na dobinde okova so rodinde. Adava dobinde okola kolen o Devel izabirinda maškar olende, a averengere vile ule steđime.

⁸ Sar soi pisime ano Sveto lil:

“O Devel dinda len duho savo ćerela len zorale te soven,
jačhencar te na dikhen,
hem kanencar te na šunen,
sa đī ko avdisutno dive.”

⁹ A o David phenela:

“Nek lengiri gozba ovel lenđe zamka hem klopka,
nek peren hem nek oven kaznime.

¹⁰ Nek koroljoven te na dikhen,
a tu pharipnaja banđar lengere dume zauvek.”

O spasenje avere narodengoro

¹¹ A me pučava: On li pele ano greh sar te na ušten više? Na, nisar. Nego, zbog olengoro prestup o spasenje alo hem avere narodende hem ćerđa e Jevrejen te oven ljubomorna.

¹² I, te olengoro prestup značini barvalipe zako sveto, a lengoro periba barvalipe zako avera

narodija, kobor više barvalipe ka anel adava kad o pherdo broj oto Jevreja ka prihvatinini o spasenje!

¹³ A tumende kola na injen Jevreja, phenava: sar apostoli zako avera narodija hvalinava mli služba,

¹⁴ te šaj nesar érav mle narodo te oven ljubomorna hem ađahar te spasinav nesaven olendar.

¹⁵ Adalese so, kad o Devel odbacinda len, pomirinda pe avere narodencar. So, onda, ka značini kad o Devel palem ka prihvatinini len te na uštiba taro mule?

¹⁶ Tei o prvo kotor oto humer posvetime e Devlese, ondai hem sa o humer sveto; tei o koreno sveto, svetai hem o granke.

¹⁷ I, tei nesave granke phage, a tu sar granka oti divljo maslina injan spojime maškar olende hem akana olencar delineja o koreno hem o sokija oti maslina,

¹⁸ ma hvalin tut anglo phage granke. A te hvalinda tut, setin tut da tu na akhareja o koreno, nego o koreno tut.

¹⁹ Tu ka phene: "O grankei phage sar te šaj me čhivay man olende ko than."

²⁰ Čače, oni phage adalese so na verujinde, a tu terđoveja olende ko than zbog ti vera. Samo, ma te ove barikano zbog adava, nego te dara.

²¹ Adalese so, te o Devel na poštedinda o prirodna granke, naka poštedini ni tut.

²² Adalese, dih e Devlesoro šukaripe hem lesiri strogoća. Ovi strogo premalo okola kola otpele, ali šukari premala tute te ačhiljan ano lesoro

šukaripe. A te ačhavđan te verujine, hem tu ka ove čindo.

²³ A hem on o Izraelci kola na ačhovea ani nevera ka oven palem spojime ko kaš, adalese so o Devel šaj te ćerel adava.

²⁴ I te tu, kova pali priroda injan granka oti divljo maslina, injan čindo oto klo kaš hem injan spojime ko sadime kaš oti maslina, so nane prirodno, kobor po lokhe ka ovel zako prirodna granke te oven spojime ko pumaro kaš.

O Izrael ka ovel spasime

²⁵ Phraljalen, mangava te džanen akaja tajna sar te na mislinen da sa džanen. Nesave Izraelci ule šerale hem ka ačhoven ađahar sa đikote o pherdo broj oto avera narodija na đerdini ano narodo e Devlesoro.

²⁶ I ađahar ka spasini pe sa o Izrael, sar soi pisime ano Sveto lıl:

“O Spasitelji ka avel taro Sion;
ka cidel svako bezbožnost e Jakovesere potomkonendar.

²⁷ Hem akavai mlo savez olencar
kad ka cidav lengere grehija.”

²⁸ Adalese so o Jevreja odbinde o evanđelje, ule neprijatelj a Devlesere zbog tumari korist, ali palem o Devel volini len adalese so izabirinda lengere pradaden.

²⁹ Adalese so, o Devel na menjini pli odluka kad dela darija hem pozivija.

³⁰ Sar so tumen nekad injenle neposlušna e Devlese, a akana zbog olengiri neposlušnost priminden milosrđe e Devlestar;

³¹ ađahar hem on akana, ule neposlušna e Devlese zbog tumende, te šaj hem on te priminen milosrđe e Devlestar.

³² Adalese so o Devel sa e manušen phandlja ani neposlušnost te šaj sarijende mothoj plo milosrđe.

Slava e Devlese

³³ O, kobori baro e Devlesoro barvalipe, i mudrost hem o džandipe! Lesere odluke niko našti te objasnini hem lesere droma niko našti te haljol!

³⁴ Adalese so, ko pendžari i godi e Devlesiri?
Ili ko inele lesoro savetniko?

³⁵ Ili ko dindā le nešto,
i ov onda te dugujini lese?

³⁶ Adalese so, sa avela olestar, hem sai ćerdo prekalo leste hem zako olese. Olese nek ovel slava zauvek! Amen.

12

Sar o vernici valjani te živinen

¹ Adalese molinava tumen, phraljalēn, palo milosrđe savo mothovđa amende o Devel, te anen tumare telija sar dživdi žrtva, sveto hem ugodno e Devlese. Adavai pravo način sar te služini pe e Devlese.

² Ma prilagodinen tumen akale svetose, nego muken e Devlese te menjini tumen ađahar so ka

del tumen nevo razmisliba, te šaj džanen soi lesiri volja, soi šukar, ugodno hem savršeno.

³ Pali milost savi o Devel dindā man, vačerava svakonese tumendar: Ma mislinen tumendar bolje nego so valjani te mislinen, nego mislinen tumendar trezveno, pali mera oti vera savi o Devel odredindā svakonese tumendar.

⁴ Adalese so, sar so isi amen but udovija ano jekh telo, a sa o udovija nane len isto uloga,

⁵ ađahar hem amen, iako injam but, injam jekh telo ano Hrist, hem sare pripadinaja jekh averese.

⁶ Ađahar, isi amen različita darija pali milost savi primindam e Devlestar. Kas isi daro te prorokujini, nek koristini le pali mera oti pli vera.

⁷ Kas isi daro te kandel, nek kandel; kas isi daro te sikaj, nek sikaj;

⁸ kas isi daro te utešini, nek utešini; kas isi daro te del, nek ovel darežljivo; kas isi daro te upravini, nek upravini odgovorno; kas isi daro te mothoj milosrđe, nek ćerel adava radosno.

⁹ O mangipe nek ovel čačikano, a na dujemujen-goro. Mrzinen o bišukaripe, zorale iceren tumen ko okova soi šukar.

¹⁰ Volinen jekh avere sar phraljen, poštujinen jekh avere više nego tumen.

¹¹ Ma oven lenja, nego revno hem gorljivo služinen e Gospodese.

¹² Zbog i nada savi isi tumen, oven radosna, kad injen ano nevolje, oven strpljiva, a ani molitva oven istrajna.

¹³ Delinen okova so isi tumen e Devlesere manušencar kolai ani potreba, hem oven gostoljubiva.

¹⁴ Blagoslovinen okolen kola progoninena tumen, blagoslovinen, a ma den armanja.

¹⁵ Radujinen tumen okolencar kola radujinena pe, roven okolencar kola rovena.

¹⁶ Oven složna maškara tumende; ma oven barikane, nego družinen tumen okolencar kolen avera dikhena da hari vredinena. Ma mislinen da sa džanen!

¹⁷ Nikase ma irinen bišukaripe zako bišukaripe. Dikhen te ćeren okova soi šukar anglo jača sa e manušenje.

¹⁸ Te šaj – kobori đī tumende – živinen ano mir sa e manušencar.

¹⁹ Ma osvetinen tumen korkore, mle manglalen, nego ačhaven than e Devlesere holjaće. Adalese so ano Sveto lil pisini: “I osvetai mli, me ka irinav lende” – vaćeri o Gospod.

²⁰ Umesto adava:

“Tei to neprijateljī bokhalo, de le te hal,
hem tei žedno, de le te pijel.

Adalese so, te ćerđan ađahar,
ka čhore lese jagalo žaro upro šero – ka lađare
le.”

²¹ Ma muk o bišukaripe te pobedini tut, nego tu pobedin o bišukaripe šukaripnaja.

13

Te pokorinen tumen zaki vlast

¹ Nek svako manuš pokorini pe zako e phuvjakere vlastija. Adalese so nijekh vlast na postojini bizo e Devlesoro dopuštenje. Hem okola kola vladinena, i vlast dobinde e Devlestar.

² Adalese, ko protivini pe zaki vlast, protivini pe okolese so o Devel postavinda, a okola kola protivinena pe ka anen osuda upra pumende.

³ Okola kola čerena soi šukar, na valjani te daran oti vlast. Oti vlast valjani te daran okola kola čerena bišukaripe. Te na mangeja te dara oti vlast, čer šukar hem i vlast ka hvalini tut.

⁴ Adalese so, i vlast služini e Devlese zako to šukaripe. Ali te čereja bišukaripe, valjani te dara, adalese so i vlast na akhari o mači džabe. I vlasti e Devlesiri sluga, osvetniko kova ikali e Devlesiri holi upro okolende kola čerena bišukaripe.

⁵ Adalese valjani te pokorinen tumen zako vlastija, na samo sar te našen oti e Devlesiri holi, nego hem zbog i čisto savest.

⁶ Adalese hem platinena o porezija. Okola kola vladinena e Devleserei službenici hem posvetinde pumaro vreme zako vladiba.

⁷ Den svakonese okova so dugujinena: kase porez – porez; kase carina – carina; kase pošujiba – pošujiba; kase čast – čast.

O mangipe premalo phralja

⁸ Nikase ništa ma oven dužna, sem te volinen jekh avere. Adalese so okova kova volini avere, pherđa e Devlesoro Zakoni.

⁹ Adalese so o naredbe: “Ma čer preljuba, ma mudar, ma čor, ma mang okova so nane klo”, hem bilo savi aver, pripadinena ani akaja jekh: “Volin te pašutne sar korkore tut.”

¹⁰ Okova kova volini averen, naka čerel lenđe bišukaripe. Adalesei o mangipe adava savo pherela e Devlesoro Zakoni.

O dive e Hristesoroi paše

¹¹ Čeren akava, adalese so džanen ano savo vreme živinaja. Alo o vreme te ušten taro sojba, adalese soi amende akana o spasenje po paše nego tegani kad poverujindam.

¹² I rat nakhela, a o divei paše. Adalese, te frda amendar o delja e tominakere hem te urjava e svetlosiri oprema zako mariba.

¹³ Te živina pristojno sar so dolikujini e manušende kola živinena ano svetlost e divesoro – bizo divlja veselja hem mačojba, bizo blud hem nemoralno živiba, bizi kavga hem ljubomora!

¹⁴ Umesto adava, urjaven tumen ano Gospod Isus Hrist hem ma mislinen ko adava sar te udovoljinen e telosere požudende.

14

O bizerale hem o zorale ani vera

¹ Prihvatinen okolen kolai bizerale ani vera, ali na adalese sar te raspravinen tumen olencar adalese so averčhane mislinena.

² Neko verujini da tromal sa te hal, a o bizeralo ani vera hala samo povrće.

³ Okova kova hala sa, na valjani te mislini dai bolje okolestar kova na hala sa, ali ni okova kova na hala sa, na valjani te osudini okole kova hala sa, adalese so o Devel prihvatinda sodujen.

⁴ Ko injan tu te osudine averesere sluga? Ovi odgovorno ple gospodarese kova ka odluini da li ka ovel opravdime ili na. I ka ovel opravdime adalese so o Gospod šaj te opravdini le.

⁵ Neko smatrini dai nesave dive po bitna oto avera dive, a nekasei sa o dive jednaka. Samo,

nek svako ovel potpuno uverime ano okova so mislini.

⁶ Ko mislini dai nesavo dive posebno, adava ćerela zbog o Gospod. Ko hala sa, hala zbog o Gospod, adalese so zahvalini e Devlese, a ko na hala sa, na hala zbog o Gospod hem zahvalini e Devlese.

⁷ Adalese so, niko amendar na živini korkoro pese hem niko na merela korkoro pese.

⁸ Te živinaja, zako Gospod živinaja, hem te meraja, zako Gospod meraja. Znači, bilo te živina ili te mera, pripadinaja e Gospodese.

⁹ Adalese o Hrist mulo hem oživinda sar te šaj ovel Gospod hem e mulende hem e dživdende.

¹⁰ I adalese, ko injan tu te osudine te phrale? Ili, sose mislineja da injan po šukar te phralestar? Sare ka terđova anglo sudo e Devlesoro.

¹¹ Adalese soi pisime ano Sveto lil:

“Hava sovli upro mlo dživdipe – vaćeri o Gospod – svako koč ka perel angla mande, hem svako čhib ka priznajini e Devle.”

¹² I adalese, svako amendar ka del računi e Devlese.

¹³ Adalese ma te osudina više jekh avere, nego najangle odlučinen te na ćeren ništa so šaj e phrale te legari te perel ili te grešini.

¹⁴ Džanav hem injum uverime ano Gospod Isus da nisavo hajba nane nečisto korkoro pestar. Nego te neko dikhela dai nešto nečisto, samoi olese nečisto.

¹⁵ Tei to phral ožalostime zbog nešto so tu haja, adava značini da na postupineja palo mangipe. Ma upropastin te hajbnaja okole zako kase o Hrist mulo.

¹⁶ Adalese, ma muk okova zako so džane dai šukar te šundol ko bišukar glaso.

¹⁷ Adalese so, o carstvo e Devlesoro nane ano hajba hem ano piba, nego ani pravednost, ano mir hem ani radost ano Sveto Duho.

¹⁸ Adalese so, okova kova adahar služini e Hristese, ugodnoi e Devlese hem pošujime e manušendar.

¹⁹ Adalese trudinaja amen te ćera okova so legari ano mir hem ano izgradiba jekh avere.

²⁰ Ma uništin e Devlesoro delo zbog o hajba. Sa o hajbai čisto, ali nane šukar te neko hala nešto so avere ka legari ano greh.

²¹ Šukari te na hal pe o mas hem te na pijel pe i mol hem te na ćere ništa so šaj te legari te phrale ano greh.

²² Okova so verujineja, ićer tuće adava anglo Devel. Blago okolese kova korkoro pes na osudini zako okova ano soi uverime.

²³ A ko hala ani sumnja, pes osudini, adalese so adava na ćerela palo okova ano soi uverime. A sa so na ćerela pe palo uverenje, adavai greh.

15

Ugodinen averende, a na korkore tumende

¹ Amen o zorale ani vera dužna injam te pomožina e bizoralen ano lengere bizoralipa, a na te ugodina amende.

² Svako amendar nek ugodini ple pašutnese
zako lesoro šukaripe hem izgradiba ani vera.

³ Adalese so, ni o Hrist na ugodinda pese, nego
sar soi pisime ano Sveto lil: "Upra mande pele o
uvrede okolengere kola vrediinde tut."

⁴ A sa soi ani prošlost pisime, pisimei amende
zako sikaviba, te šaj prekali strpljivost hem i
uteha save dela o Sveto lil, ovel amen nada.

⁵ A o Devel, kova dela strpljivost hem uteha,
nek del tumen te oven složna maškara tumende,
sledindoj o primer e Hriste Isusesoro.

⁶ Adahar sare zajedno šaj, jekhe glasoja te den
slava e Devlese hem e Dadese amare Gospodesere
e Isuse Hristesere.

⁷ Adalese prihvatinen jekh avere, sar so o Hrist
prihvatinda tumen ki slava e Devlese.

⁸ Adalese so, phenava: O Hrist ulo sluga e
obrezimende, te mothoj dai o Devel verno, te
potvrdini o obećanja savei dinde e pradadende

⁹ te šaj hem o manuša taro avera nacije te
slavinen e Devle zbog olesoro milosrđe, sar soi
pisime ano Sveto lil:

"Adalese ka hvalinav tut maškaro manuša taro
avera nacije
hem ka đilabav zahvalna đilja te anavese."

¹⁰ Hem pana phenela:

"Veselinen tumen, manušalen taro avera nacije,
olesere narodoja."

¹¹ Hem palem:

“Hvalinen e Gospode, sa o manuša taro avera nacije;
nek sa o narodija slavinen le.”

¹² Hem palem o Isaija phenela:

“Ka avel o potomko e Jesejesoro,
okova kova ka uštel te vladini upro manuša taro avera nacije;
ano leste o manuša taro avera nacije ka
čhiven pumari nada.”

¹³ Nek o Devel, kastar avela i nada, pherel tumare vile svakone radujibnaja hem mireja ani vera. Adahar tumari nada stalno ka barjol palo zoralipe e Svetone Duhosoro.

O Pavle vačeri oti pli služba

¹⁴ Mle phraljalen, me injum uverime da tumen injen pherde šukaripe, pherde svakone džandipnaja, sposobna te sikaven jekh avere.

¹⁵ A palem, odlučnije pisinava tumende, te podsetinav tumen upro nesave stvarija, adalese soi maje dindi milost e Devlestar

¹⁶ te ovav sluga e Hriste Isusesoro maškaro manuša taro avera nacije. Me služinava sar svešteniko propovedindoj e Devlesoro evanđelje, te šaj o manuša taro avera nacije oven e Devlese sar prihvatiime žrtva, posvetime e Svetone Duhoja.

¹⁷ Adalese ponosno injum ano Hrist Isus upro stvarija save tičinena pe e Devlestar.

¹⁸ Adalese so, na osudinav man te vačerav nesostar so o Hrist na čerđa prekala mande. Prekalo mle lafija hem delja čerđa e naroden oto avera nacije te oven poslušna e Devlese,

¹⁹ zbog o zoralipe oto čudesna hem bare znakija save dikhle hem zbog o zoralipe e Devlesere Duhosoro. Ađahar oto Jerusalem, i sa đi ki Ilirika propovedinđum e Hristesoro evanđelje.

²⁰ Ali uvek trudinđum man te na mothovav o evanđelje adari kaj o Hrist već pendžarutno, sar te na gradinav ko averesoro temelji.

²¹ Nego sar soi pisime ano Sveto lil:

“Ka dikhen okola kolende nane vačerdo,
ka haljovent okola kola olese na šunde.”

E Pavlesiri namera te posetini o Rim

²² Zbog adava but puti injumle sprečime te avav tumende.

²³ Ali akana završinđum mli buti ko akala regije, a već beršencar but mangava te avav tumende.

²⁴ Planiriŋava te avav tumende kad ka džav ko drom zaki Španija hem te uživinav ano tumaro društvo. Nadinav man da palo adava tumen ka pomožinen maje zako mlo drom.

²⁵ A akana džava ko Jerusalem, adari te služinav e Devlesere manušende.

²⁶ Adalese so o khandirja ani Makedonija hem ani Ahaja phravde vileja odlučinde te čeden prilog zako čorore maškaro e Devlesere manuša ano Jerusalem.

²⁷ Oja, on korkore odlučinde te čeden prilog, a hem dužna lenđe adava. Adalese so, te o manuša taro avera nacije ule učesnici ano lengere

duhovna blagoslovija, dužnai te pomožinen lende hem ano lengere materijalna blagoslovija.

²⁸ Adalese, kad ka ćerav adava hem kad ka ovav sigurno da priminde o pare savei lende ćedime, ka pođinav ki Španija hem odrumal ka avav kora tumende.

²⁹ A džanav hem, kad ka avav kora tumende, da ka anav tumende pherdo blagoslov e Hristesoro.

³⁰ Molinava tumen, phraljalen, ano anav e Gospodesoro e Isuse Hristesoro hem ano mangipe e Duhosoro te oven mancar zajedno ani borba molindoj e Devle zako maje.

³¹ Molinen tumen o Devel te spasini man e nevernikonendar ani Judeja hem mlo služiba ano Jerusalem te ovel prihvati me e Devlesere manušendar.

³² I te šaj onda, tei e Devlesiri volja, avav tumende ani radost hem te odmorinav man zajedno tumencar.

³³ Nek o Devel, kova dela mir, ovel sarijencar tumencar. Amen.

16

E Pavlesere završna pozdravija hem uputstvija

¹ Preporučinava tumende amara phenja e Fiva, koja služini ani khandiri ani Kenhreja.

² Priminen la ano Gospod, adahar sar so dolikujini e Devlesere manušende. Pomožinen laće ano sa so ka valjani laće tumendar, adalese so oj pomožinda butende, a hem maje.

³ Pozdravinen e Priska hem e Akile, mle saradnikonen ano Hrist Isus.

⁴ On reskirinde pumaro dživdipe sar te spasinen mlo. Na zahvalinava lende samo me nego hem sa o khandirja maškaro avera nacije.

⁵ Pozdravinen hem i khandiri savi čedela pe ano lengoro čer. Pozdravinen mle volime amale e Epenete, kova prvo tari Tikori Azija poverujinda ano Hrist.

⁶ Pozdravinen e Marija, koja but trudinda pe zako tumende.

⁷ Pozdravinen e Andronike hem e Junija, kolai Jevreja sar me hem kola inele mancar ano phandlipe. Oni najugledna maškaro apostolja, hem on poverujinde ano Hrist angleder mande.

⁸ Pozdravinen hem mle volime amale ano Gospod, e Ampilijate.

⁹ Pozdravinen e Urbane, mle saradniko ani služba zako Hrist hem mle volime amale e Stahija.

¹⁰ Pozdravinen e Apelije, kovai iskušime hem dokažime ani služba zako Hrist. Pozdravinen e Aristovulesere čerutnen.

¹¹ Pozdravinen e Irodione, kovai Jevrejco sar me. Pozdravinen hem e Narkisere čerutnen kolai ano Gospod.

¹² Pozdravinen e Trifena hem e Trifoza, kola trudinena pe zako Gospod. Pozdravinen mle mangla amalinja e Persida, koja but trudinda pe zako Gospod.

¹³ Pozdravinen e Rufe, e izabirime ano Gospod. Pozdravinen hem lesere daja, koja hem maje inele sar daj.

¹⁴ Pozdravinen e Asinkrite, e Flegonte, e Ermije, e Patrove, e Erme hem e phraljen kolai

olencar.

¹⁵ Pozdravinen hem e Filologe hem e Julija, e Nireje hem lesere phenja, e Olimpe, hem sa e Devlesere manušen kolai olencar.

¹⁶ Pozdravinen jekh avere svetone čumudipnaja. Pozdravinena tumen sa e Hristesere khandirja.

¹⁷ Molinava tumen, phraljalen, te obratinen pažnja upro okola kola anena podele hem kola čerena tumen te otperen oti vera, protivindoj e sikavibnase saveja tumen injan sikavde. Adalese ciden tumen esavkendar!

¹⁸ Esavke manuša na služinena amare Gospodese e Hristese, nego služinena pumare vođese, adalese so on ple gudle lafencar hem šukare vačeribnaja zavodinena o vile e birumime manušengere.

¹⁹ Sa o vernici šunde zaki tumari poslušnost e Devlese. Adalese radujinav man zbog tumende, ali mangava te oven mudra zako šukaripe, a birumime zako bišukaripe.

²⁰ A o Devel, kova dela mir, sigate ka zdrobini e Sotone talo tumare pre.

I milost amare Gospodesiri e Isusesiri tumencar.

²¹ Pozdravini tumen o Timotej, mlo saradniko, hem o Lukije, o Jason hem o Sosipitar, kolai Jevreja sar me.

²² Pozdravinava tumen ano Gospod me, o Tertije, kova pisinava akava lil umesto o Pavle.

²³ Pozdravini tumen o Gaj, kaste bešava hem kora kaste čedela pe i khandiri.

Pozdravini tumen o Erast, e dizjakoro blagajniko, hem o phral o Kvart.

²⁴ [I milost e Gospodesiri e Isuse Hristesiri tumencar sarijencar! Amen.]

Slava e Devlese

²⁵ A slava e Devlese! Ov šaj te zorjari tumen palo mlo evandjelje hem propovediba e Isuse Hristestar, palo otkrivenje e tajnatar savi inele but vreme garavdi,

²⁶ a akanai mothovdi hem vačerdi prekalo lila e prorokonengere pali naredba e večnone Devlesiri, te šaj sa o narodija oven poslušna e Devlese zbog i vera ano leste.

²⁷ E jekhe mudrone Devlese, prekalo Isus Hrist, nek ovel slava zauvek! Amen.

I Biblija ki Arli romani čhib Srbija **Arli spoken in Balkans**

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: Romani

Dialect: Balkans Arli

Contributor: The Seed Company

Romani Arli Bible

The Word for the World International

[www.twftw.org]

Arli romski jezik je rasprostranjen širom Balkana. Zbog toga je poznat i pod nazivom Balkanski romski jezik. Postoje i dijalekti Arlija koji nose druga imena. Arli ima dosta južnoslovenskih, persijskih, arapskih i turskih izraza.

Ovaj Arli prevod je najviše prilagođen Arli Romima koji žive u Republici Srbiji. Veoma je lagan za čitanje i slušanje zbog toga što u sebi ne sadrži zastarele Arli reči kojima se današnji govornici ne koriste u svakodnevnom govoru.

The Arli Romani language is spread throughout the Balkans. That is why it is also known as the Balkan Romani language. There are also dialects of Arli that bear other names. Arli has a lot of South Slavic, Persian, Arabic, and Turkish expressions.

This Arli translation is most suitable for Arli Roma who live in the Republic of Serbia. It is very easy to read and listen to because it does not contain outdated Arli words, rather, only words that today's speakers use in everyday speech.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-06-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Jun 2025 from source files dated 27 Jun 2025

d6ffb03d-9ec1-5bf9-9050-d7a1d3bb30c6